

Lehaja vsak dan, udi ob nedeljah in praznikih, zjutraj. — Uredništvo: ulica sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstropje. — Dopolni naj se pošiljajo uredništvu. — Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si ne vračajo. — Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. — Lastnik konsorcij lista Edinosti. — Tisk tiskarne Edinost. — Naročnina znaša na mesec L 3.—, pol leta L 18.— in celo leto L 36.—. — Telefon uredništva in uprave št. 11-57

EDINOST

Posamezne številke v Trstu in okolici po 10 stotink. — Oglasi se računajo v širokosti ene kolone (72 mm). — Oglasi trgovcev in obrtnikov po 20 stot.; osmrtice, zahvalnice in vabila po 40 stot., oglasi denarnih zavodov mm po 80 stot. Mali oglasi po 10 stot. beseda, najmanj pa L 1.—. Oglase sprejema Inzeratni oddelek Edinosti. Naročnina in reklamacije se pošiljajo izključno upravi Edinosti. Uprava in Inzeratni oddelek se nahajata v Trstu, ul. sv. Frančiška As 20.

Mirovna konferenca.

Svet četvorice.
PARIZ, 14. Svet četvorice načelnikov vlad je danes razpravljala o gospodarskih vprašanjih in med drugimi tudi o ukrepih, ki bi jih bilo treba storiti v slučaju, če bi nemški pooblaščenči odklonili podpis mirovnih preliminarjev. Sej se pristavljali razni gospodarski izvedenci.

Svet petorice.
PARIZ, 14. Ministri za zunanje stvari petih velevlad so imeli sejo popoldne na Orsayevski nabrežju. Na dnevnem redu je bilo veliko stvari. Ministru Pichonu se je poverila naloga, da določi, kako naj postopa komisija za proučevanje revizije pogodbe iz leta 1859, in da zaski belgijske in nizozemske odposlanca. Glede razširši ujetnikov v Nemčiji se je odobrilo načelo, da naj se odpošljejo v domovino, toda samo za ona ozemlja, za katera je gotovo, da jim bo tamka zagotovljena prehrana. Vzdrževanje rodu v Šlezviku za dobo, ko se nemške čete umaknejo iz dežele, in za čas ljudskega glasovanja se poveri angleški mornarici. Končno se je sprejela klavzula, v smislu katere se zavzame Avstrija in Madžarska, da sprejmejo ukrepe, ki jih ukrenejo zavezniki glede galskega ozemlja.

Glede jadranskega vprašanja ni še nikake odločitve.
PARIZ, 14. »Temps« piše: Svet četvorice je imel danes razgovor z Leuchnerjem, Mac Cornickom in Crespijem. Dasi ni — pravi »Temps« — storjen še nikak sklep glede jadranskega vprašanja, o katerem bodo popoldne nadaljevali razpravo, se vendar dočeka, da bi hotela trojica načelnikov vlad močnejši in bolj konkretni. Glede jadranskega pakta, ki določa za slučaj, ako Francija in Anglija povečate svoje kolonialne posesti v Afriki, da Italija dobi pravico do kompenzaci v Eritreji, Somaliji, Libiji in v kolonijah, ki meje s Francijo in Anglijo.

Finančne klavzule v pogodbi z Avstrijo.
PARIZ, 14. »Daily Mail« piše: Svet desetorice se bavi sedaj, določiti meje Avstrije in Ogrske, s sestavljanjem finančnih klavzul, ki se imajo vrstiti v pogodbo z Avstrijo. Glede mej, ki se imajo priznati Italiji, doznajajo, da ta dobi Tirolsko do Brennerskega prelaza.

BROCKDORFF-RANTAUZ ODKLANJA MIROVNO POGODBO.

BASEL, 14. Iz Berolina se poroča: Oficijozno poročilo iz Versailles pravi: Včeraj je v hotelu des Reservoirs graf Brockdorff-Rantauz povedal vsledno troh to, ki jih je izročil Clemenceauju. V svojem poročilu je izjavil graf Brockdorff, da je mirovna pogodba v svoji sedanjih obliki nesprejemljiva in da je Nemčija ne more podpisati. Ta pogodba, je dejal, je nezvedljiva, in odposlanstvo ne more podpisati drugega, nego kar se namerava izvršiti. Ministrski predsednik, je dočel graf Brockdorff, je v svojem govoru v naredni skupščini izpovedal isto stališče in odobril postopanje nemškega odposlanstva. Odposlanstvo si bo prizadevalo zboljšati pogodbo toliko, da bo podpis mogoč. Brockdorff je zaključil, rekoč, da računa na doletovno sočelovanje vseh članov odposlanstva. To izjavo so odobrvali vsi navzoči.

Note nemške delegacije.
PARIZ, 14. Nemška delegacija je izročila tri družne note, ki so bolj splošnega značaja, nego prejšnje. Ene teh not se bavi z učinkovitostjo klavzul v pogodbi na splošni gospodarski položaj Nemčije. Druga protestuje, ker se ne uporabljajo Wilsonova načela. Tretja pobija načelo vzpostavitve, vendar izjavlja, da je Nemčija pripravljena podpisati.

Avstrijski pooblaščenec dospel v Saint Germain.
SAINT GERMAIN, 14. Avstro-nemški delegat je došel semkaj ob 5.55.

SAINT GERMAIN, 14. Prihodu avstrijskega odposlanstva je prisostvovalo veliko število častnikov in fotografov. Vlak je došel na postajo ob 5.50 popoldne. Prvi je stopil z vlaka Renner, s smehljajom se obrazom. Okrajni predstojnik ga je pozdravil v imenu vlade, rekoč, da ga sprejema z vpludnostjo, ki je francoska tradicija. Nato je okrajni predstojnik predstavil Rennerju poveljnika Bousgeois, ki bo imel nalogo vzdrževanja stikov med odposlanstvom in zavezničnimi vladami. Renner je obžaloval, da se ne more izražati po francosko, in je dejal nato nemški: »Zahvaljujem se vam za sprejem. Prihajam prvič na Francosko; upam, da dovršim svojo nalogo s tako veseljem, kakor je prinašam med vas.« Pooblaščenec so nato stopili v avtomobile, ki so jih odpošljali v vile, v katerih bodo stanovali in kamor so prišli brez neljubih dogodkov.

Trdi mirovni pogoj za Nemško Avstrijo.
BASEL, 14. Z Dunaja poročajo: Dunajski listi pišejo, da so mirovni pogoj, ki se stavlja Nemški Avstriji taki, da so bile upravičene vse bojazni, s katerimi so se pričakovali ti pogoj, ter da bo mir bližnji omenju, ki ga narekujejo Nemčiji.

PODLISTEK

Nikolaj Sevirjov.

Ruski pisatelj M. Arcašev. — Poslovenil M. A.—
»Vrag ga vzemi... To je vendar že preveč... je pripomnil nekdo, ki je stal tik poleg Sevirjova.
Naglo se je obrnil in zagledal dvoje mladih oči, ki so z zaničevanjem in ogorčenjem gledale v množico. Za njim je stala mlada ženska.
»In vendar je tako najboljši,« je trdil dijak, njen spremljevalec.
»Kaj pravite?«
»Ali naj bi bilo morda boljše, da bi ga bili obesili?« je odvrnil dijak jezno in povsili pogled.
Sevirjov je opazoval natančneje mladega človeka; toda, ko je dijak to zapazil, je prijel deklico za roko in dejal:
»Pojdiva, Maruška... Čemu se klavta tod okrog?«
»Ga že nesejo,« se je naenkrat oglasilo v množici, ki se je pričela gibati in vse je tiščalo proti vratom.
Najprvo je bilo videti samo glave redarjev, izmed katerih so se nekateri odkrili; za njimi

Bo to mir zrušenja, ki bi ga Nemška Avstrija ne mogla podpisati.

Virtemberški protest.
BASEL, 15. Iz Stuttgarta se poroča: Virtemberška vlada je izdala proglas proti nasilnemu miru, opozarjajoč na pogoje, po katerih je Nemčija prosila za premirje, in združujoč svoj glas z glasovi ostalih držav v protest proti mirovnim pogojem.

Amerikanski senat in Zveza narodov.
NEW YORK, 14. Iz Washingtona se poroča, da senatori odsek za zunanje stvari, v katerem imajo republikanci večino, predložijo senatu poročilo na izločitev Zveze narodov iz mirovne pogodbe, priporočajoč, da naj senat o obeh stvareh razpravlja ločeno. Večina republikanskih senatorjev je za korenito izpremembo pravih Zveze narodov, o katerih naj bi se potem vršilo ljudsko glasovanje. Večina republikanskih senatorjev bi se potem ravnala po izjui ljudskega glasovanja.

Meje podonavskih dežel.
PARIZ, 14. »Journal« piše, da se določbe zbora četvorice glede začrtanja meja med deželama bivše avstro-ogrške monarhije dajo približno tako-le izraziti:

»Čehoslovaška bo zavzemala Češko, Moravsko in velik del Šlezije (tj. šleski okraj). Radi zveze z Romunsko, se priklapi Čehoslovaški ogrski del Karpatov kjer stanuje 800 tisoč Ukrajincev. Ta priklapičev ta vzbujajo živahen odpor pri Ukrajincih. Romunski se priklapi čela Bukovina s severnim, čisto ukrajinskim delom. Tudi Transilvanija pripade Rumunski. Ostanejo pač Ogrski madžarski kraji v dolini Tise. Nova romunsko-madžarska meja je najboljšje začrtana s črto Szatomar-Nemeti-Debrezin-Veliki Varadin-Arad-Temešvar-Versecz. Tako dobi Romunski manjšo jejo, ki določal dogovor iz l. 1916, ko je vstopila v vojno. Severnovzhodni del Banata od Temešvara je dovoljen Srbima, ki tako dobe torontalski komitat in še nekaj več. Jugoslovanska država dobi razun tega Bosno in Hercegovino, Hrvaško, Kranjsko, srbske kraje na južnem Ogrskem ter Bačko med Tiso in Donavo, severno od Drave. Plebiscit določi usodo južne Koroške in Stajerske v celovškem in mariborskem okraju. V bistvu se Avstrija omeji na del Koroške in Stajerske, na zgornje- in dolnje-avstrijske dežele in na Tirol. Znano je, da je Tirol odločno izrazil svojo voljo, da razpolaga s svojo usodo, a Vorarlberg se je izjavil za priklapičev k Švic. Ogrska se omeji na podonavsko ravnino.«

Vsi listi pišejo, da se jadransko vprašanje še pusti, a »Chicago Tribuna« misli, da se reško vprašanje reši izven pogodbe, ker se ne tiče ne Avstrije ne Ogrske, temveč samo Italije in Jugoslavije. — »New York Herald« piše, da se tudi reško vprašanje reši v mirovni pogodbi z Avstrijo. — »Petit Parisien« poroča, da obnove belgijski parlament zahteva SHS delegacija, namreč, naj Dalmacija sama odloči o svoji usodi. — »Temps« analizira nove čehoslovaške, avstrijske, jugoslovanske in ogrske meje, v kolikor so znane, ter ugotavlja, da se jadransko vprašanje ni približalo svoji končni rešitvi. Gotovo je ena rešitev, pravi list, že pripravljena, namreč izvršitev londonskega dogovora, toda ne Italijani ne Jugoslovani bi ne bili s tako rešitvijo zadovoljni: Italijani bi ne hoteli izgubiti Reke, a Jugoslovani bi ne hoteli prepušiti svojega naroda Italiji, Francija in Anglija bi se zavedali, da ste z izvršitvijo londonskega dogovora ustvarili tlat nove vojne, a Združene države bi se ne hoteli pridružiti izvršitvi dogovora, ki ga niso ne sklenile, ne podpisale in ne priznale. Začela bi se kriza med italijansko-amerikanskimi odnosi, pri kateri bi Italija trpela na svojih gospodarskih interesih, ki so ozko vezani z interesi zaveznikov, a ameriška vlada bi se nahajala v zelo kočljivem položaju: če bi popustila, si bi protislovlava, a če bi poizkusila bodisakšen pritisk, da doseže revizijo pakta, se bi zdelo, kakor da hoče diktirati pakta svojim zaveznikom. Obnoveitev sveta in vzdržanje socialnega reda so preveč težavna dela, a da bi jim se mogla nadodati še takšna del novih konfliktov. — »Temps« priporoča, naj se najde način sprave ter pripominja, da ste dve zapreki, ki se morate prebroditi: nujnost, da se Jugoslovonom pripravi drugo pristanišče na hrvaški obali in nemožnost, da se Reka priklapi Italiji, dokler ni zgrajena nova jugoslovanska luka, in dokler se narodnostno navdušenje ne poleže in dokler čas ne izbrisi vprašanj samoljubja. — »Daily Mail« vidi rešitev tega vprašanja izven delokroga četvorice: V direktnem zbliznanju med Italijani in Jugoslovani. Morala bi se ustvariti med tema dvema narodoma mirna atmosfera, brez naci-

onalnih zagrizenosti in sklona stvarnem in resem presojevanju faktov. Italija da bi kakor »velika nacija« morala prevzeti iniciativo. Koristno bi bilo, pravi list, če bi Italija pripoznala novo jugoslovansko državo v mejah, ki jih določa mirovna konferenca in če bi osvobodila vojne ujetnike. — »Resto del Carlino« odgovarja na ta izvajanja med drugim tako-le: »Naši francoski zavezniki mislijo, da grozi italijanskemu »samoljubju« nevarnost da se potopi v morskem zrcalu reškega zaliva, ter nam obljubljajo, da ga pomirijo. Hvala lepal nam gre pač za drugo: nam gre zato, da se ne dovoli Jugoslovonom, Čehoslovakom, Avstrijcem in Grkom, da postavijo temelje donavsko-balkanski politiki, ki bi bila pogubna italijanskim interesom. Reko zahtevamo ne samo iz domoljubja, temveč radi tega, da ne postane stožer novega avstrijskega sistema.« Na nekem drugem mestu pa pravi isti list, dotično njegov poročevalec Coppola: »Kotično smo z orožjem v roki stili veliko vojaško silo, ki je pritisakala s severovzhodne strani naše življenje in motila našo svobodo. Moramo na vsak način preprečiti, da se ta sila, pod bodisakšno obliko, obnovi. Majhne, med seboj sovražne države, izleže iz nje prepada, morajo ostati majhne in med seboj sovražne. Slovanski in nemški svet, ki se je do včeraj na tem ozemlju mešal, mora ostati ločen in med seboj sovražen. Na noben način ne sme priti do podonavske konfederacije, in na noben način jej ne sme pristopiti Nemška Avstrija, ki naj se rajši združi z Nemčijo. — Nasprotno pa, nadaljuje list, hoče francoska politika: ona hoče ustvariti mogočen podonavski blok, protiučez Nemčiji in Italiji.

TRETJA INTERNACIONALA.
Važno pismo Italijanske socialista Turattija permanentni komisiji socialistične konference v Bernu.
PARIZ, 14. »Humanité« piše, da je nekaj dni pred sestankom permanentne komisije v Amsterdamu, imenovane od mednarodne socialistične konference v Bernu, poslanec Turati poslal iz Rima Belgijcu Huysmansu pismo, ki podaje naziranje tega starega govornika Italijanskega socializma o tretji internacionali in o delovanju mirovne konference. Turati piše: Dragi sodrug Huysmans! V tem trenutku sem prejel vašo brzojavko od 14. t. m. Vodstvo italijanske socialistične stranke se je premislilo včeraj skoraj vse v Milan, kjer je prišlo do konfliktov, vsled, česar sem se moral porazgovoriti le z dvema članoma, ostalima v Rimu. Ali, tudi brez ozira na to delstvo, bi vam bil mogel odgovoriti, da se ne odposilje nikak delegacija v Amsterdam za dan 26. Vodstvo je razvnelo, da je preknilo zveze z drugo internacionalo in s centralnim uradom, pridruživši se k tretji... ki še ne obstoji, razun — v nadal. Ne bi vam mogel reči, da stranka brezpozno pritrja temu sklepu. Razpravljajo o njem tudi s stališča zakonitosti, ker predmet spada v kompetenco kongresa. Ali, v trenutku stoji stvari tako, kakor sem vam rekel. Pravim vam tudi, da se ima vodstvo stranke v tem trenutku boriti s premočnimi notranjimi težavami in nima časa, da bi gledalo skozi okno. Jaz bi bil sicer jako želel, da bi se potrudilo, da vzdrž in ojači zveze z vsemi vnanjimi socialističnimi strankami, da bi skupno izvajali silen pritisk na zaključne parske konference, k jeji grozi popoln polom, ali italijanska večina ima drugačne nazore, ki jih morem obžalovati, a jih ne morem izpremeniti. Pismo Turattijevo je datirano 17. aprila.

IZ DANSE.

Za združenje Šlezvika z Dansko.

KODANI, 14. Obe zbornici, združeni v tajno sejo, ste razpravljali o položaju, kakor so ga ustvarili mirovni pogoj glede Šlezvika. Odobrili ste predlog, ki pravi, da parlament ustvarja pri izjavah od 23. oktobra 1918 in pri svojih zahtevah glede pasov plebiscita v Šlezviku, kakor so jih pripravili zavezničkim in pridruženim vladnim delegacijam parlamenta v Parizu, zastopajoča vse stranke, in pa zastopniki vseh udruženih volilcev v Šlezviku. Parlament je slejkoprej mnenja, da plebiscit na podlagi tega glasovanja poda najboljša jamstva za bodočnost.

IZ ANGLIJE.

Pomorske in militarne operacije proti Petrogradu?

LONDON, 14. (Dolnja zbornica.) Vagwood vprašuje vlado, je li obrnila svojo pozornost na vest, došlo iz Stockholma, glasom katere pripravila entente pomorske in militarne operacije proti Petrogradu, ki jim je bila podlaga v Helsingforsu? Ima li ta vest kako podlago, je li angleška eskadra dobila kako povelje, naj se vsmeri proti Helsingforsu, ali se nameruje operacije zvezi s Finslandsko in s katerokoli drugo protirevolucionarno vlado. Bonar Law je odgovoril: Ta vest je izzvala vso mojo pozornost. Drugo vprašanje je, kakor mislim, pravilno, tretje pa netično. Vagwood je vprašal: Ali naj to tako razumemo.

Mislil je nato, kako takrat, ko so obesili ono žensko, ki jo je on ljubil, ali ko je ta ali oni znanec ali prijatelj moral umreti mučeniške smrti, ni nihče vzdiknil bolesti ali ogorčenja; tudi svoje hiše ni nikdo zapustil. Ljudje se niso ustavljali pripovedujoč si žalostno novico. Pocestna železnica je vozila, kakor običajno, lepo oblečene dame so se izprehajale in solidni, skrbno pazljivi možje so držali za vajeti. Nikdo se ni brigal za strašno boleat, ki je mrcvarila srce, nikdo se ni brigal za brezglasen krik strahote in obupa, ki je divjal v njegovi duši...

Težke misli so ga popolnoma odločile od ostalega sveta. Vendar je razočevalo njegovo ostro uho posebne korake, ki so mu sledili neprestano.

Ze v gnječi pred ono hišo, v kateri se je dogodila nočna tragedija, je začutil Sevirjov brezsrčne in grozovite poglede, ki so ga iskali. Ponovno se je obrnil, toda opazil ni ničesar. Povsod je videl samo enake radovedne, tuje obraze. Kljub temu pa je narasčal občutek strahu in njegovo srce je bilo neenakomerno in proplašeno.

da se angleška vlada pripravlja za pomorske in militarne operacije proti Petrogradu vkljub izjavam, podanih pred malo dnevi od ministrskega predsednika? Bonar Law je odgovoril: Dejstvo je, da je angleška eskadra na razpolago, ali se ni ukrenila nikak odredba take naravi. Jasno je, da če bi se pripravljalo kaj slhnega, ne bi mogli kaj povedati o tem. Vagwood je vprašal še, ali je to razumeti tako, da se vlada ne udeležti napada proti Petrogradu s sodelovanjem Finslandskih in generala Mannerheima, ne da bi bila zbornica obveščena o takih operacijah? Bonar Law je odgovoril: Ne morem dati take zagotovitve. Morem pa reči, da doslej še ni še upošteval noben poseben načrt te vrste.

Izgoje ostene na trgovinskih ladjah.

LONDON, 14. Minister za pomorske transporte sporoča naslednje izgube trgovinskih ladij, povzročenih po sovražnikih: Angleška 2197 ladij s 7.638.020 tonelatami, Italija 230 ladij s 742.305 tonelatami, Francoska 238 ladij s 696.845 tonelatami, Zedinjene države 80 ladij s 341.512 tonelatami, Japonska 29 ladij s 120.176 tonelatami. Dodati je še za Angleško 20 trgovinskih ladij, ki so bile v službi admirala, s 95.292 tonelatami.

IZ RUSIJE.

Kako je organizirana boljševiška propaganda.

PARIZ, 14. »Echo de Paris« prinaša poročilo iz Stockholma, v katerem opisuje neki Rus, ki je prišel na Finsko, naravnost izvrstno organizacijo komisarjata za boljševiško propagando. Komisarjat je razdeljen v krajevne oddelke, kolonije in dežele ter razpolaga s pravo vojsko tajnikov, prevajalcev in strojepiscev. Tiskano je 2 milijona proglovov v vseh mogočih evropskih in azijskih jezikih. Listi poročajo naslednje podrobnosti o boljševiških zastopnikih v Združenih državah: Fince Santeri Nuortte je prevzel vodstvo boljševiškega tiskovnega urada. Organizacijo so prevzeli: trgovski »attaché« Geller, star bančni ravnatelj, Gurevitch, statistični vodja in končno profesor Lomanostock, bivši Kerenskijev poverjenik za železniške zadeve. Lomanostock je naročil na milijone obuvjala za Rusijo. On vzdržuje zelo prisrčne zveze z ameriškim senatorom Johansonom.

Ukrajinski boljševiki.

CURIH, 14. Poročajo iz Kieva: Predsednik ukrajinskega Sveta, ki je boljševik, je ukazal izgon ententinih Svetov.

IZ OGRSKE.

Nova protirevolucionarna vlada.

REKA, 14. Oslješki »Jug« je prejel iz Temešvara: Pod predsedstvom grafa Julija Karolyaja se je ustanovila nova vlada, sledenče sestavljena: dr. Barabas, nauk; Pavel Barai, notranje stvari; dr. Bornemissa, vnanje stvari; dr. Varsanya, javna oskrb; dr. Bela Fulep, promet; Hermann, narodnost; Tibor, poljedelstvo; Palenyi, prehrana Ludovik Szemnica, finance; Zoltan Szabo, vojna; Ludovik Varsanyi, trgovina. Nova vlada je objavila svoj program. Začasni sedež nove vlade je v Szegedu. Ententa je bila obveščena o ustanovitvi te nove vlade in storjeni so že potrebni koraki, da se vzpostavijo odnosi z entento. Nova vlada bo organizirala ljudsko vojsko, ki bo korakala proti Bukimpešti. Minister Fulep je izjavil nekemu časnikarju, da pogajanja z entento je vodil grof Pallavicini. Zahteval je, naj se zopet pokliče Habsburčan. Pogajanja niso dovela do nikakega uspeha. (Verujemo. Prip. ured.) Skliče se parlament in ljudstvo odloči, ali hoče republiko, ali monarhijo? Monarhisti ne vedo še, ali bi Karel hotel zasedeti prestol. (Hotel... hotel bo že! Ne bi pa hotel, če bi videl, da bi bil aretiral na slabih nogah, ki bi ga ne moge držati. Prip. ured.)

Poležal komunistov se je utrdil zopet.

CURIH, 14. Z Dunaja poročajo: Zdi se, da se položaja komunistov zopet utrdila vsled neuspeha romunskih, srbskih in čeških ofenziv. Zdi se, da Bela Kuhn izgublja kontrolo nad svojimi pristajši ter da obiasi prelajja postopno v roke skrajnece.

Boji s Čehoslovaki.

CURIH, 14. Iz Budimpešte se poroča: Uradno sporočilo pravi: Madžarska pešpolka 46 in 101 ter budimpeštanski lovski polk št. 53 so, podpirani po topištvu, nadaljevali napad severno Salgo Tarjana, zasledujoč sovražnika. Zavzeli so Fulek in stare postojanke med Fulekom in Szeczenyem. Severno Egera (Erlan) so se naše čete pred pritiskom češke premoči umeknile v nove postojanke.

IZ ITALIJE.

Novi poboji med »arditi« in karabinjerji v Neapelju.

NeAPELJ 14. Včeraj ponoči so bili novi poboji med »arditi« in karabinjerji, toda niso povzročili tako hudih posledic kakor prejšnjo soboto. Okoli ponoči so prišli nekateri vojakji še precej vinjeni iz neke krčme na Largo di Antignana. Pred krčmo so se začeli kregati, nakar so se vmešali nekateri karabinjerji, ki so hoteli odpeljati 2 »ardita« v zapor. Toda nato sta se obe stranki kregajočiji se vojakov združile in začele streljati na karabinjerje. Karabinjerji so pa bili v večini in so aretirali 2 ardita, nakar so drugi zbežali. Ponoči pa je bil en karabinjer v neki postropski ulici težko ranjen. Peljali so ga v bolnišnico, kjer je povedal, da so streljali nanj vojaki.

Na Dunaju so odklonili izročitev raznih dokumentov.

BASEL, 14. Z Dunaja poročajo: Listi poročajo, da se je včeraj dr. Genela predstavil v dvorni knjižnici, zahtevajoč na njem izročiti 48 dragocenih rokopisov in 30 najdragocenejših dokumentov najstarejšega tiska, naglašujoč, da so ti poprej pripadali Trentinu. To zahtevo je ravnatelj knjižnice odklonil. Dr. Genela je izjavil, da pride zopet. Glasom informacij, ki so jih dobili listi z Inomsta, je talijanska komisija za premirje stavila razne zahteve glede zbirki v Inomstu.

Italijanski protest proti odnašanju zlata Avstro-ogrške banke.

CURIH, 14. Dunajski dopisnik »Neue Zürcher Zeitung« brzojavlja, da je politični komisar italijanske premirne komisije na Dunaju poslal ministrstvu zunanjih stvari protestno noto proti odnašanju zlata iz Avstro-ogrške banke. Isti dopisnik javlja, da le neka nevtralna država ponudila Nemški Avstriji zupen kredit z dolgoročno zapadlostjo.

Predsednik brazilske republike v Rimu.

RIM, 15. Predsednik brazilske republike prispe v nedeljo iz Pariza v Rim in bo s svojo soprogo,

hčerjo in spremstvom gost italijanskega kralja, Delajo se priprave za slovesen sprejem.

IZ DALMACIJE.

Italijanski listi pišejo 11. t. m.: Hrvaška provizorična splitska vlada je proglasila v mestu obsemdo stanje. Pričakujejo se veliki dogodki nacionalnega in političnega značaja. Pripravljajo se že liste za preganjanje in interniranje Italijanov, ki so zahtevali priklapičev Splita k Italiji. Veliko beguncev iz Dalmacije se je zateklo v Split, kjer so ustanovili odbor. — Pred kratkim so v neki seji razpravljali o načinih organizacije narodne vstaje na zasednem ozemlju, v svrhu, da se pripravijo zapreke italijanski vojski v slučaju vojaških operacij. Neki Italijan, ki je prisostvoval pri razpravi, poroča: »Sedanje prilike zahtevajo pomnožitev propagande v Dalmaciji, zasedeni po Italijanih. Treba na vsak način iskati stika s šibenikimi in zadrskimi prijatelji radi skupnega delovanja ter ustanovitvi v Splitu centralen delaven odbor. Predvsem se moramo oslanjati na kmete in delavce, ki tvorijo večino prebivalstva. Treba je da pošljemo svoje zaupnike, ki stopijo v zvezo z delavci v siveriških in velušičkih rudokopih. Ti ljudje bodo lahko pripravili velike težave Italijanom, če bi leti hoteli napasti Jugoslavijo. Delavci bi se morali pobuniti, čim bi Italija hotela napredovati proti Splitu ali bodislike čez premirno črto.«

Zenska volilna pravica na Nizozemskem.

PARIZ, 14. Iz Haaga se brzojavlja, da je zbornica sprejela s 64 proti 10 glasovom predlog v prilog ženski volilni pravici.

K vprašanju našega trgovinskega brodojva.

Vprašanje trgovinskega brodojva je za naš Primorje gotovo življenjske važnosti, in zato tudi ni nič čudnega, da se nekaj dni sem, odkar se je doznalo, da misli ententa zaseči vse bivše avstro-ogrsko trgovinsko brodojvo in si je v pokritje svojih izgub v svetovni vojni porazdeliti med seboj, bavi vsa primorska javnost s tem vprašanjem. Bavi se je stvarjo tudi že naš list ponovno, posnemajoč glasove tržaškega italijanskega časopisa, predvsem pa »Lavoratora«, ki odločno zahteva, da naj bivše avstro-ogrsko trgovinsko brodojvo ostane domačim pristaniščem, utemeljujoč to zahtevo zlasti z delavskega stališča.

Odkod naj ima delavce v pomorskih mestih svoj zaslužek, če se odvzame tem mestom domača pomorska trgovina, ki pa je zopet mogoča edino le na podlagi domačega trgovinskega brodojva. Naša obmorska mesta, naša pristanišča gotovo ne ostanejo brez pomorske trgovine, četudi izgube vse svoje trgovinsko brodojvo, kajti ladje bi enako prihajale, skladele in nakladale ter odhajale, toda te tuje ladje bi zaposlovale tudi le tuje nameščence, velik del opravkov, zvezanih s skladianjem in nakladijem, bi prešel tudi v tuje roke, sploh trgovina bi polagoma prehajala iz rok domačinov v roke tujcem, za domačega človeka bi kmalu ne bilo na njegovih domačih tleh ne dela ne zaslužka. Presojajoč vprašanje s tega stališča, se tudi mi popolnoma strinjamo z zahtevo, da naj domače trgovinsko brodojvo ostane domačim pristaniščem.

Kakor se glase dosedanje vesti, naj bi se okoli 600.000 tonelat vsebujoče bivše avstro-ogrsko trgovinsko brodojvo tako porazdelilo med zaveznike, da bi ga dobila Italija okoli 370.000 tonelat, vse ostalo naše brodojve pa naj bi prišlo v last Amerike, Angleške in Francoske. Če upoštevamo še dejstvo, da je v tržaškem pomorskem registru oz. istrskih vpisanih 381.000 tonelat tega brodojva, v reškem 115.000 in v vseh ostalih bivših avstrijskih pristaniščih okoli 100.000, potem bi nekako brodojvo, vpisano v tržaškem in istrskih pomorskih registrih, odgovarjalo oni množini tonelat, katere naj bi dobila Italija kot nadomestilo za svoje izgube, znašajoče 742.000 tonelat. Tu pa sedaj nastaja vprašanje: Kaj storiti Italija s tržaškimi trgovinskimi brodojvom, ako ji pripade v smislu zgoraj omenjene porazdelitve? Ako ostane tržaško brodojvo tržaškemu pristanišču, nima Italija s čim pokriti svoje izgube 742.000 tonelat, kar ni majhna stvar, ako pa Italija uporabi tržaško brodojvo za delno pokritje svojih izgub, potem ostane Trst brez brodojva in potemtakem pristanišče brez lastnega življenja, v katerem mora domači življenje v najkrajšem času ostati brez dela in zaslužka. Tržaško brodojvo, porazdeljeno med razna italijanska pristanišča, bi pa na drugi strani popolnoma izločilo tržaško pristanišče iz konkurence ter mu ravno tako popolnoma onemogočilo lastno gospodarsko življenje. Trst brez svojega brodojva je mrtev. Da se torej ohrani življenje Trstu, mora Italija žrtvovati vse nadomestilo za izgubo svojega trgovinskega brodojva, katero ji je bilo določeno itak samo v izmeri 45 odstotkov. Kam in kako se odloči italijanska vlada, še ni znano, vendar se za kažejo nekako znamenja, da ne misli žrtvovati Trsta, vsaj popolnoma ne. In v Trstu se dela s polnim parom, da bi se rešilo za Trst, kar se že rešiti.

Kakor posnemamo iz včerajšnjega »Lavoratora«, je bilo za snoci sklicano veliko socialnodemokratsko javno zborovanje na Donadonijem trgu, iz nacionalnega italijanskega časopisa pa je razvidno, da je povabila »Associazione Nazionale Trento-Trieste« v Trst župane iz Primorja, da bi protestirali proti zasegi bivšega avstro-ogrškega trgovinskega brodojva s strani entente. Okoli 150 županov da so pričakovali včeraj. Kakor je napovedovalo omenjeno časopisje, je bilo zborovanje županov snoci v mestni zborovalnici. Ker pismo bili vabljeni, ne moremo o tem zborovanju poročati nič izvirneja in smo navezani le na ono, kar bomo mogli posneti iz drugih listov.

Kakor posnemamo iz včerajšnjega »Lavoratora«.

»Lavorator«, je bilo za snoci sklicano veliko socialnodemokratsko javno zborovanje na Donadonijem trgu, iz nacionalnega italijanskega časopisa pa je razvidno, da je povabila »Associazione Nazionale Trento-Trieste« v Trst župane iz Primorja, da bi protestirali proti zasegi bivšega avstro-ogrškega trgovinskega brodojva s strani entente. Okoli 150 županov da so pričakovali včeraj. Kakor je napovedovalo omenjeno časopisje, je bilo zborovanje županov snoci v mestni zborovalnici. Ker pismo bili vabljeni, ne moremo o tem zborovanju poročati nič izvirneja in smo navezani le na ono, kar bomo mogli posneti iz drugih listov.

Kako se stvar presoja v zunanem svetu, kaže naslednje poročilo «Secolo» iz Pariza:

Delo za dogotovitev finančnih in gospodarskih ključev pogodbe napreduje — kar se tiče Italije — dovolj hitro. Znano vam je, kako je bilo po mnogih težavah slednjič pripuščeno načelo solidarnosti upnikov nasproti dolžnikom in naobratno. Znano vam je, da je bilo glede Avstrije priznано načelo, da morajo vsa ozemlja, ki so tvorila bivšo monarhijo (vštevši naše) prispevati k plačilu odškodnin zaveznikom. Te dve načeli sta se — kakor poročajo danes — prvič uporabili pri rešitvi problema trgovinske mornarice. V tem pogledu so se pred časom pričela pogajanja med Italijo in Jugoslavijo. Če bi bila ta pogajanja zadobila sankcijo, bi bila zagotovila Italiji tri četrtine, a Jugoslaviji eno četrtino avstrijskega trgovskega brodogradnje, obsegajočega 600 tisoč tonelov in vrhu tega ladje, ki se šele grade. Ker se je pa odklonila metoda zasebnih in direktnih pogajanj, se je porazdelitev izvršila po načelih, tu gori razloženih. Ali je bilo dobro tako? Pustimo to! Brodogradnje je bilo torej stavljeno v skupnost z drugimi sovražnimi brodogradnjami, tako, da so se na podlagi pretrpljenih izgub, in porabivši sistem aritmetične proporcije, določili odstotki, ki gredo raznim zaveznikom.

Italija bo deležna na porazdelitvi s 45%, kar se pravi, prevedeno v številke, da za osemstotisoč tonelov, izgubljenih med vojno, dobi Italija 370.000. Če sedaj upoštevamo, da je bilo avstrijsko brodogradnje porazdeljeno tako-le: 381.000 v tržaškem pristanišču, 115.000 v reškem, 100.000 v raznih pristaniščih, ki padejo v roke Jugoslavije, rešimo mi tržaško brodogradnje in ostane nepokrita vsa tonelaža (800.000). Kar smo jo izgubili mi (Italija). Tako «Secolo» kot zaključek naj navedemo končno še naslednje dejstvo, ki kaže že najodločnejši dejanski odpor proti sklepom zaveznikov. Kakor je znano, so določili zavezniki, da morajo vse bivše avstro-ogrške trgovinske ladje pluti pod takomenovano mednarodno, oziroma medzavezniško zastavo — belo-modro-belo — razobešeno na zadnjem delu ladje, dočim naj bi bila na prvem jamboru razobešena narodna (državna) zastava. V večerajšnjih tržaških italijanskih listih pa čitamo, da je paroplovna družba «Istria» odredila sedaj, da njeni parobrodi plovejo le pod narodno, torej italijansko zastavo. Družba «Istria» je potemtakem sama zase že rešila vprašanje pripadnosti svojih ladij, ne da bi čakala odločitve iz Rima, še manj pa iz Pariza.

Ljudsko štetje v Trstu.

Gubernijska oblast, sklicujoč se na potrebo revizije seznama prebivalstva tržaške občine, katero da se je po letu 1915, močno izpremenjalo, in na tozadejni sklep mestne delegacije od 4. aprila t. l., je izdala naslednje naredbo:

Tržaški občini se nalaga, da izvede ljudsko štetje po stanju 1. junija 1919. Vsi lastniki, oskrbniki, prisilni upravitelji hiš ali kdo drug zanje, v mestu in okolici, morajo v hišnih polih, sestavljenih po stanju 1. junija 1919, zabeležiti vse osebe, ki stalno ali začasno prebivajo v njihovih hišah.

Lastniki in upravitelji hotelov, prenočišč, javnih spaln, bolnišnic, zavetišč itd. so tudi dolžni zabeležiti osebe, ki prebivajo v teh hišah, in sicer po stanju, kakor bo popolno od 31. majnika na 1. junija 1919.

Izvršiti od zabeležbe so samo vojaki, pripadajoči kr. armadi ali kr. mornarici, nastanjeni v Trstu.

Obrazi imenovanih hišnih pol, ki si jih je treba preskrbeti takoj, se dobivajo v naslednjih krajih:

1. za okraje Sv. Vid in Staro mesto v Verdijem gledališču;
2. za okraje Novo mesto, Nova mitnica, Greto in Skorkljo, Barkovlje in Rojan v šoli v ulici Ruggero Manna;
3. za okraje Staro mitnico, Kjadin, Lonjer, Rocol, Vrčelo in Kolonjo v šoli v ul. Parini;
4. za okraje Sv. Jakob, Sv. M. Magd. Zg. in spod., Carbolo in Škedenj v šoli v ul. del'Istria;
5. za vso zgornjo okolico, v občinski šoli na Opčinah.

Hišne pole si morajo preskrbeti hišni lastniki, upravitelji itd. sami ter jih morajo pravilno izpolnjevati zopet izročiti istotam, kjer so jih dobili, do vištetega 10. junija t. l.

Če je poslopje prazno, se mora to zabeležiti v hišni poli.

Obrazi se dobivajo brezplačno.

Podrobne določbe glede izpolnitve so tiskane na posameznih polih.

Opozarja se, da se bodo izpustitve ali napačne navedbe najemnikov, podnajemnikov, obratovalcev itd. ter preko 10. junija t. l. zakasnjena izročitev pol kaznovala s globo od do 40 L v prid mestni občini, izpremenljivo v osebni zapor, če za posamezne slučaje ne bo potrebna višja kazen v smislu kazenskega zakonika.

Končno se pripominja, da te prijave ne izpremenjajo veljavnih določb, v smislu katerih se mora vsaka izprememba najemnikov ali podnajemnikov itd. kakor tudi prihod tujcev v zasebne hiše, sprejem služabništva prijavitelj občinskemu statistično-anagrafičnemu uradu vsakikrat tekom 24 ur po izpremembi stanovanja.

Trst, 15. majnika 1919.

Gubernator: Petitti.

Domače vesti.

Kako naj živi? Iz uradniških krogov smo prejeli: Krize, kakor vlada danes med delodajalci in delojemalci, menda ni bilo še! Delojemalci ne morejo izhajati s 40% plačo v liranah, a delodajalci ne morejo plačevati lire za krono! Koliko je resnice na trditvah delodajalcev, ne bomo preiskovali, ker smo premalo poučeni v stvari; vemo pa, da nekaterim ne gre preveč dobro. Kar pa se tiče delojemalcev trdim z vso gotovostjo, da jim je naravnost nemogoče živeti s 40% plačo. Uradnik, ki je imel 200 kron mesečno, je težko živel, ako je bil sam — z družino pa tudi 400 ni bilo dovolj niti za revno kmetstvo življenja! Kako naj bi živele izhajali z 80 ozi. 160 lirami? Tudi ako se sedanje plače in doklade izplačajo al pari — ne bo ne uradnik in ne delavec imel prilike kaj prihraniti. Pomislil naj se, da se je pred vojno kupilo

več za eno krono kakor se kupi danes, povprečno računano, za 5 lir. Gotovo pa je, da ni uradnika, ki bi imel danes petkrat večjo plačo nego jo je imel pred vojno. Naj se torej stvar obrača, kakor se hoče, ostaje popolnoma jasno, da sedanje plače niti z lirami izenačene ne morejo zadostovati. Toliko vemo mi, ki kupujemo na drobno. Poznana mi je družina 6 glav, ki prejema danes okoli 100 lir mesečno (K 250). Skoraj sleherni mesec potrebuje na obuvaju 50 lir, 20 lir pa plača za revno stanovanje. Ostane ji okoli 30 lir za hrano in oblake! Je li mogoče živeti danes 6 osebami s 30 lirami na mesec?! In takih družin je v Trstu zelo veliko. Treba je torej zadevo urediti tako, da se odpravijo slične nesreče. Trgovcem in obrtnikom naj se prizna nužno potrebno višanje cen, ako je res nužno potrebno, a uradnikom in delavcem se morajo zagotoviti plače da bodo mogli živeti, četudi bolj skromno!

Če slepci govore o barvah...! Če kdo hoče podati karakteristiko o slovenskem ljudstvu, in risati njegov značaj, njegov temperament, njegovo duševnost, stopnjo njegove kulture, njegovo narodno čustvovanje in politično zrelost, ter prihaja do zaključka, da je to neka topa masa, ne le brez kulture, ampak tudi nedostopna kulturi brez odporne sile, da jo more asimilirati vsakdo, ki je prihaja blizu: če kdo tako sodi o našem ljudstvu, potem, imamo slučaj, ko izreka sodbo o barvah slepec, nevedec, ignoranč; če potem kdo, prispevajoč Slovence s Hrvači, prihaja do zaključka, da so ti poslednji že vse kaj drugega, ljudje odpora, ker so bližji Srbom po vsej svoji čustvenosti, a to zato, ker so Hrvatje pravoslavni, dočim so Slovenci bigotni katoliki, je pa tak sodnik stokrat slepec in ignoranč. In če se dostavlja da se Slovenci in Hrvači absolutno ne razumejo medsebojno, naj pa kar beži do tistih, pri katerih je bil v šoli, in naj zahteva od njih, naj mu povrnejo troške šolanja, zavrne tako nesrečno. In pove naj jim, naj se strmujejo, ker vzgajajo take nevedce in ignorante! — Te dni smo se uverili, da je še takih slepcev, ki sodijo o barvah in se blamirajo....!

Kaj bo s kopališčem pri svetilniku? S tem vprašanjem se bavi «Lavoratore»: Blizu se doba vročine in žno doba kopanja. Morska kopel nam ni samo v naslado, ampak služi tudi zdravju mnogih. Naše mesto sicer ni mesto kopališč, vendar je dana prilika vsakomur za kopanje. Zdi se pa, da bo ta možnost izgubljena za tiste, ki se morajo zadovoljevati z ljudskimi kopališči. Barkovljansko kopališče čaka sezono v izbornem stanju. Ali nekoliko oddaljeno je. Kopališče pri svetilniku je bližje. Toda, kako je tam? Če se bližate, ne čujete sumenja morja ob obali, marveč čujete rezgetanje konj... Kopališče je izpremenjeno v konjski hlev. Tako je v moškem oddelku. Ženski oddelk pa je izpremenjen v «garažo» za avtomobila. Mreža, ki je precej označala določeno površino vode, ločuje sedaj — prerazena na keše — konja od konja. Kabine in del lope so pokurili. Gnoj in slama tvori pot, kjer so popreje hodile bese noge. V oddelku za ženske, ki je, kakor rečeno, izpremenjen v park za avtomobila vozila, je vsak kot napojen z maščobo in duh, ki vlada tudi, ni od morske soli. Tudi val, ki bi je ob obali, ni sin sinlega morja. Je črnkasta tekočina, pokvarjena od tisoč oseb in plin. V kakem tednu bi se morala naznati otvoritev kopališč. Ali stanje pri svetilniku je tako, da bi bilo treba tudi ob najboljši volji par mesecev za popravilo. In vendar ne gre — kakor naglašava «Lavoratore» povsem resnično — le za zabavo in udobnost, ampak tudi za zdravje mnogih!

Slovenska Citalnica vabi člane na pogovor o sestavi novega odbora, ureditvi članarine i. dr., ki se bo vršil danes, v petek, ob 7 zvečer. Občni zbor bo 23. t. m. ob isti uri.

Slovensko gledališče. Jutri, v soboto, dne 17. t. m. ob 8 zvečer se vprizori prvič v sezoni Iven Cankarjeva farsa «Poljujanje v dolini Sentiljanjski». Prosimo občinstvo, da otrok ne privede, oziroma ne pusti k tej predstavi. Prodaja vstopnic med 9—12 in 3—6, na dan predstave tudi eno uro pred pričetkom. — V nočelo sta dve predstavi. Popoldne ob pol treh se vprizori tretje narodna igra s petem «Rokovnjača», zvečer ob 8 je prva predstava «Poljujanje v dolini Sentiljanjski». Pripravlja se Elin Kristanova drama «Samovoje» in Schönherrijeva «Zena vraga». — Kot II. benefična predstava angažiranega ansambla se vprizori koncert sezone I. Cankarjevi «Hapci», ki se vprizore tako prvič na slovenskem odru.

Vrtna veselica pri Tiroci (Gospodarsko društvo pri Sv. Mariji Magdaleni Zgornji št. 77) se vrši nepreklicljivo v nedeljo, dne 18. t. m., ob 4 popoldne. Na sporedu je petje in godba, ki jo proizvaja «Godbeno društvo od Sv. Jakoba». Slabe posledice. Prejeli smo: Prejšnja leta so državne oblasti izdajale naredbе o uničenju bub na borovcih. Uničevalo se je precej, dasi ne vse. Vendar se je s tem uničevalo milijone gosonic. Minulo jesen in zimo se ni oblastno zapovedalo uničevanje in zato je sedaj opazovati na borovcih precejšnje ogroženje. Letos je pa še druga nesreča: lastavice ni toliko kakor prejšnja leta in tudi radi tega je in bo več mrčesa. O lastavicih mi je neki tukajšnji zdravnik pravil, da jih je pomorila kužna bolezen. Reve imajo menda tudi one «spanjolsko», ako jih niso pokončali neumiljeni ljudje, da si napolnijo gladne želoce!

Deske. Dne 25. majnika priredi deseksla mladina veselico v prostorih g. R. Zimica, s sledečim sporedom: R. Silvester: Narobe svet, deklaracija. P. H. Sattner: Pogled v nedolžno oko. Ženski zbor. A. Haidler: Post. I. Laharnar: Svarilo, mešani zbor. Dr. I. Censnik: Pogožba, burka s petjem v obeh delih. I. Censnik: Te ženske... kuplet. Po veselici javen ples. Začetek točno ob 3 popoldne. K obilni udeležbi vladno vabi mladina.

Kmetiska zadruga sklicuje v nedeljo, 18. t. m., ob 4 popoldne pri Društvu v Lanjurih sestanek za kmetisko zadrugo. — Pripravljali odbor.

»Sladko vince piti, to jo vesel...« Včeraj so pripeljali v lekarno Suttina, na Corsu, nekó že

starejšo žensko, ki se ga je tako napila, da je bila kakor mrtva. Zdravnik rešilne postaje jej je dal prvo pomoč.

Zdravnik, ki je postal karabinjer. Včeraj so telefonirali zdravniški postaji iz ulice Conti, kjer sta se dva individua najprej skregala, a potem začela pretepati. Zdravnik je prihletel, toda pretepača sta ga tako prijžno sprejela, da je smatral za najboljšo, če se hitro odpelje. Šele potem se je izkazalo, da so telefonirali po pomoči rešilni namesto karabinjerski postaji.

Samomor. Jetnik v zaporu v ul. Coroneo, Karel Bonaza, je izpil strup. Zdravnik rešilne postaje mu je podal prvo pomoč.

Padel je s koleca. Franc Klipa je včeraj padel s koleca, ko se je hotel izogniti nekemu avtomobilu. Dobil je razne poškodbe po telesu in si je brčkone pretresel lože. Sprejeli so ga v IV. oddelk mestne bolnišnice.

Književnost in umetnost.

«Njiva». Kulturni vestnik. Izšla je 2. številka «Njive» za naslednje vsebino: Dr. Ivo Sorli: Pogovori: Srečanje na mti. Milan Skrbinek: Osvobodil Alving (Konec). Marija Kmetova: Golobovi. Dr. Josip Agneletto: Svetovna vojna in gospodarski razvoj. (Konec). Dr. Lavo Cermelj: O silah. Ferdo Kleinmayer: Otok naj vzhubi prirodo. Pregled: Glasbeni, umetniški, naravoslovnii. — «Njiva» izhaja vsak četrtik. Naročnina: četrtletna 7 L, pololetna in celetoletna sorazmerno. Posamezna številka 60 stot. Uredništvo in upravnništvo: Trst, ulica Madonina 15. Izdaja jo «Kulturni svet», tiska tiskarna «Edinosti» v Trstu.

Z radostjo smo pozdravili porod tega kulturnega vestnika, ki ga izdaja «Višji kulturni svet» za slovenski proletarijat v Trstu, in to še tembolj, ker je «Njiva» sočasno odlični slovenski list te vrste v zasadenem ozemlju, prava pravcata življenjska potreba našega naroda. Želimo le, da bi se list razvijal čim najprej in da bi nudil našemu kulturno željnemu ljudstvu čim največ dobre, tečne duševne hrane. Govoreč odkrito, kakor je pač že v naši naravi in gotovo tudi le edino pošteno, moramo reči, da nas prvi dve številki ne zadovoljuje v polni meri. Naše mnenje je namreč, da zlasti za proletarijat, ki ni imel prilike, da bi bil zamej temeljitejšo izobrazbo v šoli in mu težke življenjske razmere ne dovoljujejo, da bi si sam izpolnil svoje znanje, niti najboljše ni dovolj dobro. Verjamejo, da je izbira težka, posebno izpodbijajo, ko je še treba računati z majhnim številom sotrudnikov in ni na razpolago gradiva, izmed katerega bi se lahko izbiralo ravno najboljšo in najprimernejšo. Tako naj bi predvsem izostajalo v «Njivi» vse, kar se ne strinja z dobrim okusom, kakor n. pr. stavek: «Kakor jaz, ko vržem še par čokov v peč, kadar kakih dečev ne morem drugače spraviti iz hiše; kadar jih začne peči pod guzico, se že spravijo.» Stvar se ne čuje lepo niti v domačem pogovoru, kaj pa šele v lepi knjigi, katera po takih stvareh edino le izgublja. Bodimo odkriti: vojna nikakor ni dvignila našega ljudstva v njegovem čustvovanju, večeno in govorenju, pač pa ga posirovalo, in menimo, da je stvar kulturnega vestnika, da v tem pogledu hodi zgledno pot, ne pa da bi se še pokvarjalo, kar je ostalo zdravega. Povedati smo to z najboljšim namenom, v trdni veri, da bo uredništvo smatralo to pripombo za najblagohotnejši nasvet, ki more edino le koristiti stvari, za katero se tudi mi zavzemamo z vso vneto, želečo, da bi «Njiva» postala kar v najkrajšem času res ona njiva, v kateri naj bi kalilo le najkrajše zrnje, ter rastle in rodilo najboljši sad našemu ljudstvu, zlasti pa delavskemu.

Čuli smo neke na tostavno pripombo odgovor. Češ, treba je take in podobne pisave, ker bi je drugače naše delavsko ljudstvo ne razumelo. Mi pa pravimo, da je to mnenje popolnoma napačno. Naše preprosto ljudstvo, naš delavec v svoji izobrazbi prav nič ne zaostaja za svojim tovaršem italijanske narodnosti, marsikje ga še celo nadkričuje. In ne vemo, kako naj bi potem kdo še trdil, da je za «delavca dobro vse». Kakor smo že rekli, niti najboljše ni dovolj dobro zani, in naš delavec bo tudi znal pošteno razlikovati med slabim, dobrim in najboljšim. Isto pa velja tudi za našega kmetkega človeka, kateremu je gotovo «Njiva» namenjena prav tako kakor našemu delavcu. Čim bolj bi bo list, tem lepši in gotovješi bodo njegovi vspehi v našem ljudstvu.

Upravištvost «Njive» se v svoji drugi številki obrača na čitateljstvo z naslednjo željo: Vsi svrhi da se naš vestnik čimbolj razširi med ljudstvo, bi želeli imeti v vsaki večji vasi naše pokrajine poverjenika, ki bi nabiral naročnike, sprejemal in oddajal dopolnele izvide «Njive». Naš namen je tako sočlničnost, da bi se takemu delovanju ne smel odtegniti nihče, ki razpolaga s časom in vplivom. Dobrovoljne osebe naj blagovolje spročirni nam v tem smislu na gorenji naslov. Apelliramo osobito na naše učiteljstvo, posebno ono s Krasa in iz Istre.

Posnemamo ta poziv z željo, da bi našel v našem ljudstvu čim največ odziva, le priporočajoč, da bi se razširila «Njiva» tja do zadnje naše zagorske vasice in postala tako res pravi kulturni vestnik vsemu našemu narodu. Naj bi je bila njena setev čim najboljša, da bi ji sledila čim nabogatejša žetev!

Posnemamo ta poziv z željo, da bi našel v našem ljudstvu čim največ odziva, le priporočajoč, da bi se razširila «Njiva» tja do zadnje naše zagorske vasice in postala tako res pravi kulturni vestnik vsemu našemu narodu. Naj bi je bila njena setev čim najboljša, da bi ji sledila čim nabogatejša žetev!

Posnemamo ta poziv z željo, da bi našel v našem ljudstvu čim največ odziva, le priporočajoč, da bi se razširila «Njiva» tja do zadnje naše zagorske vasice in postala tako res pravi kulturni vestnik vsemu našemu narodu. Naj bi je bila njena setev čim najboljša, da bi ji sledila čim nabogatejša žetev!

Posnemamo ta poziv z željo, da bi našel v našem ljudstvu čim največ odziva, le priporočajoč, da bi se razširila «Njiva» tja do zadnje naše zagorske vasice in postala tako res pravi kulturni vestnik vsemu našemu narodu. Naj bi je bila njena setev čim najboljša, da bi ji sledila čim nabogatejša žetev!

Borzna poročila.

Trst, dne 15. majnika 1919. Današnje vesti iz Pariza so učinkovale pomirjujoče na razvoj borze. Po nekaterih vrednostih se je ob nekoliko višjih cenah živahno povpraševalo. Sicer je bil trg miren. Tendencja boljša.

Tečaj:		
Cosulich (Austroameričana)	700—	740
Dalmatija (Parobr. dr.)	390—	400
Gerolmich	1710—	1780
Lloyd	1150—	1225
Lussino	1710—	1780
Martinolich	520—	560
Navigazione Libera Triestina	1710—	1780
Oceanica	550—	600
Premuda	625—	660
Tripcovich	600—	640
Assicurazioni Generali	16900—	17200
Riunione Adriatica	3350—	3450
Ampelea	470—	470
Cement Dalmatia	280—	320
Cement Spalato	380—	400
Krka	365—	390
Ladjedelnica v Tržiču (Cantiere Monfalcone)	390—	400
Tržaški Tramway	225—	245

Poslano*)

Podpisani pošilja pozdrav v slovo prijateljem in znancem, ker se

ni mogel posloviti. JERNEJ STARE poduradnik repentabor. postaje.

*) Za članke pod tem naslovom odgovarja uredništvo le toliko, kolikor mu veljava zakon.

MALI OGLASI

se računajo po 10 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 1.—. Debele črke 20 stot. beseda. Najmanjša pristojbina L 2.—.

URADNIK išče sobo pri bolj.ših družini in če mogoče tudi hrano. Ponudbe na inser. odd. Edinosti pod «Ceh».

URADNIKA sprejme v službo denarni zavod, Informacije: Torre bianca 19, I.

SENO prve vrste po 26 L q se dobi v ul. Raffineria 7 (ne zamenjat z bivšim skladiščem «Stefano» št. 2.)

KOLO se proda. Naslov pove inseratni oddelk «Edinosti».

SKLADIŠČE se da v najem. Ulica Torre bianca 19, I.

FOTOGRAF A. JERKIC, Trst, ul. delle Poste št. 10. Gorica, Corso št. 36 na dvorišču. P 1233

GOSPODICNA poučuje srpsko-hrvatski. Naslov pove ins. odd. Edinosti.

SLUŽKINJE, kuharice ali postrežnice, katere želijo dobiti službo, naj se zglase pri inseratnem oddelku našega lista. Ulica S. Francesco d'Assisi 20, pritličje, ali naj pošljejo svoj naslov. P 109

POSTREŽNICO išče majhna družina za popoldanske ure. Zglasiti se je v ul. Commerciale št. 9 (čez dvorišče) III. nad., vr. št. 37. - B 102

Proda se v Trstu v dobrem položaju enblok sled.ča

stavbena skupina:

1 petnastropna hiša, nova (vsa stanovanja 50 odd. na), tik nje enonadstropna hiša s pritličjem in majhna hiša; okoli obširno zemljišče za stavbo. — Cena ugodna.

Natančna pojasnila daje G. WEISSMANN, ul Rivoltella št. 63, I. nadst.

Javen ples

se priredi v Šmarjah pri Sežani dne 25. majnika. Svira godba s Proseka. — K obilni udeležbi vabi mladina.

Zaloga vina

Trst, ul. Matollica št. 17. Na prodaj je velika množina istrskega vina. Italijanska bela in črna vina.

Modra galica

se dobi pri Antonu Miklavcu. Sv. Marija Magdalena Spodnja št. 95, Sv. Ana.

ZLATARNICA G. PINO, TRST

se nahaja na Corsu št. 15 (bivša zlatarnica G. ZIMKOVITZ & FIG. I.) Velika labora srebrnih in zlatih ul. uharov, verice itd.

UMETNI ZOBJE

z in brez čeljusti, zlate krone in tudi obročki

VILJEM TUSCHER konzistentni ZOBOVEJERIK TRST, ul. 30. oktobra (ex Caserna) 13, II. Ordinar od 9 prep. do 6 zvečer.

KREDITNI ZAVOD

za trgovino in obrt Piazza Nuova 2 - TRST - Piazza Nuova 2

Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle. Daje v najem varn stie jednene celice (Safe) v svojem oklopnem zakladu pod najboljši mi pogoji.

Uradne ure za blagajno od 9 do 13 Za varnos ne c ilice od 9-13 in od 15-17.

ZOBOZDRAVNIK

D. MRAČEK TRST

Corso 24, I. nadstropje Ordinar od 9 - 12 dop. in od 3 - 6 pop. Breztolestvo izdružuje zob, plet.iranje in umetni zobje.

Velika zaloga vina

GUGLIELMO WEISS, Trst, ul. Valdirivo 23. Tel. 29-78 Izvrsno belo in črno vino dalmatinsko in Italijansko. Italijansko po L 2.40 in več. — Dalmatinsko po L 2.40 in več. Samo na debelo.

Kupujem prizmatične daljnogledje
GIUSTO HIRSCH
— OPTIK —
Trst, ulica G. Mazzini 34 (Ex Nuova)

!! ZA BIRMO !!
Velika izbira vsakovrstnih zlatih in srebrnih daril.
Alojz Povh, Trst, Trg G. Garibaldi št. 3 (prej Trg Barrera vecchia.)

Kisova kiselina
v velik h in na adnih steklenicah se prodaja v skladišču
RUGGERO GAMBEL - Trst
ul. Pier Luigi da Palestrina 2
vogal ul. Coroneo. — Telefon 21-03.

NAZNANILO.

Podpisani si štejem v čast naznaniti, da bo od sobote naprej odprta moja zaloga

vina na debelo, ul. S. Giacomo in Monte 7.

Vina prve vrste, ki jih imam na razpolago, bodo zadovoljevala vse, ki se zanje zanimajo. Cene so takšne, da je konkurenca nemogoča. Pripričan sem, da s svojimi vini zadovoljim prejšnje in nove odjemalce.

Priporočam se
CARLO SKRIGER
zaloga vina
ul. S. Giacomo in Monte 7, Trst.

Vino po L 2 liter. — Kis po L 1.20 l ter. — Žganje, konjak, rum, janeževac 50 stop. po L 8 liter. Špirit po L 15 liter prodaja
Tvrška APOLLONIO, Trst, ul. Gatteri št. 10.

Dr. FRANZUTTI
ZOBOZDRAVNIK v Trstu, ul. Giacchino Rossini 17, vogal ul. delle Poste. Izdružuje zobov brez bolečin. PLUMBIRANJA. UMETNI ZOBJE.

Velika zaloga vin, likerjev in špirita
Trst, ul. Massimo d'Azeoglio 1
Zaloga je preskrbena z vsakovrstnim vinom v steklenicah in na liter, posebnovrstna sirupi, malinovec, tamarinda, pomarančevac s pristnim sladkorjem in sadjem.
Cene po absolutni konkurenci.
Postrežba tudi na dom.

JADRANSKA BANKA
Deln. glav. K 30,000.000, Reserve K 8,000.000
Centrala: TRST
Via Cassa di Risparmio 5 - Via S. Nicolò 9
Podružnice: Dubrovnik, Duna, Kotor, Ljubljana, Metković, Pattija, Split, Šibenik, Zadar Ekspozitura: Kranj.
Obavlja vse v bančno stroko spadajoče posle.
Sprejema vloge v Lirah
na hranilne knjižice proti 1/2% letnim obrestim v bancgor-prometu proti 3/4 letnim obrestim. Na odpoved navezane zneske sprejema po najugodnejših pogojih, ki se imajo pogoditi od slučaja do slučaja.
Daja v najem varnostne pralilo (Safes depositary